

1800-luvun loppupuoli oli venuksenkenkien risteyttämisen kulta-aikaa. Näistä risteymistä meille edelleen tutuimpia ovat *P. Leeanum* (*P. insigne* × *P. spicerianum* 1884), *P. Maudiae* (*P. callosum* × *P. lawrenceanum* 1900) ja *P. King Arthur* 1915, jossa on jo viittä venuksenkenkälajia. Sen sijaan harvemmin tulee vastaan *P. Lathamianum*, joka on rekisteröity 1885.

Yhdistyksen basaarissa 2012 ostin läpinäkyvään pakasterasiaan istutetun vihreälehtisen venuksenkengän harrastajalta, joka oli väsynyt odottamaan sen kukkimista. Kasvi oli ostettu joitakin vuosia aiemmin Madeiran kauppahallin mummoilta, eikä lajinimestä ollut tarkempaa tietoa.

Samassa pakasterasiassa venuksenkengä jatkoi kasvuaan. Uusin verso kasvoi tiiviisti entisen vierelle, kunnes neljän vuoden kuluttua alkoi viimeisimmästä versosta kasvaa kukintovarsi. Sen kasvu ja nuppujen avautuminen tuntuivat vievän ikuisuuden. Lopulta odotuksen korvasivat suuret, hyväntuulisen näköiset kukat, jotka ilahduttivat juuri talven pimeimpänä aikana.

Kukan muodosta voi helposti tunnistaa *Paphiopedilum spicerianum*in, mutta mitä muita lajeja siinä oli? Ajan kanssa vastaus löytyi: siinä on ainoastaan Myanmarissa kasvava *P. villosum* var. *boxallii*. Lajin määrittystä vaikeuttaa se, että kyseiset variaatiot poikkeavat paljon toisistaan. Kuvia eri lähteistä etsiessäni huomaan saaneeni ehkä kauniskukkaisimman risteymän, sillä var. *boxalliin* kukat näyttävät enimmäkseen olevan hailakan ruskeasävyisiä. Tässä risteymässähän viininpunainen oikeasti hehkuu ja muutkin värit ovat täyteläisiä.

Risteymän tunnistettava osapuoli, pienikokoinen *Paphiopedilum spicerianum*,

Paphiopedilum Lathamianum on vanha, arvostettu venuksenkengäristeymä

Teksti ja kuva OILI PENTINSAARI

kuvattiin 1880. Laji kasvaa maaorkideana tai litofyyttinä kivien päällä 300–2000 metrin korkeudella Bhutanista Kiinan Yunnanin maakuntaan. Se löytyy myös Myanmarista, mutta missään se ei ole runsas. Kukkia on useimmiten yksi, joskus kaksi, läpimitaltaan ne ovat 5–7 cm.

Hoito on helppoa

Oikeissa oloissa venuksenkengät kasvavat ja kukkivat helposti. Kesä on kasvun aikaa, jolloin tarvitaan vettä ja ravinteita. Silloin tarvitaan myös yön ja päivän lämpötilojen selkeä ero, mikä hoituu helpoiten ulkona. Valoa tarvitaan, mutta suora

auringonvalo polttaa herkästi laikkuja talvikauden sisällä olleen kasvin lehtiin.

Koska venuksenkengillä ei ole vesivarastoja, on niiden kastelu sopeutettava kasvun rytmiin: ne eivät saa kuivua, mutta liian kosteassa juuret mätänevät helposti. Ruukussa käytetty materiaali ratkaisee kastelun määrän. Useat omistamani kasvavat läpinäkyvissä rasioissa, joiden pohjalla on aina kosteana pidettävää hiiltä, päällä kasvavaa rahkasammalta. Talvetkin hoituvat hyvin, jos ikkunalaudan alla on lämmityspatteri. Perinteinen kaarnarouhe on parempi vaihtoehto, jos kasvatuspaikka on kylmä.